

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UZIMANJU I PRESAĐIVANJU
LJUDSKIH ORGANA U SVRHU LIJEČENJA

Član 1

U Zakonu o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja („Službeni list CG“, broj 43/16) poslije člana 31 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Član 31a

Uzimanje organa sa umrlog davaoca dozvoljeno je ako je prije smrti kao punoljetno, poslovno sposobno i sposobno za rasuđivanje dalo pisanu dobrovoljnu saglasnost za ovaj postupak kod izabranog doktora. i ako posjeduje donatorsku karticu, na osnovu koje se vrši identifikacija umrlog punoljetnog davaoca (u daljem tekstu: donatorska kartica).

Izabrani doktor, odmah nakon davanja pisane saglasnosti, izdaje donatorsku karticu licu iz stava 1 ovog člana.

Pisana saglasnost može da se izmijeni i opozove u svakom trenutku kod izabranog doktora.

U slučaju izmjene ili opoziva pisane saglasnosti donatorska kartica mora da se vrati izabranom doktoru.

Odmah, nakon davanja saglasnosti iz stava 1 ovog člana, odnosno izjave o njenom opozivu ili izmjeni, izabrani doktor dužan je da ih dostavi Ministarstvu i da o tome, kao i o izdavanju ili vraćanju donatorske kartice sačini zablješku, koja se čuva u medicinskoj dokumentaciji.

Ministarstvo vodi registar davalaca saglasnosti iz stava 1 ovog člana i izjava iz stava 2 ovog člana, registar izdatih i vraćenih donatorskih kartica, kao i registar davalaca.

Postupak davanja i sadržinu pisane saglasnosti i izjave o njenom opozivu ili izmjeni, obrazac i postupak izdavanja, odnosno vraćanja donatorske kartice, način dostavljanja saglasnosti, odnosno izjava iz stava 5 ovog zakona, sadržinu i način vođenja registara iz stava 6 ovog člana, kao i druga pitanja od značaja za ove postupke propisuje Ministarstvo.

Član 31b

Prije uzimanja organa sa umrlog davaoca, bolnički koordinator dužan je da pozove jednog od članova uže porodice, po redosljedu iz člana 11 stav 1 tačka 13 ovog zakona, da ga informiše o tome da je umrlo lice dalo saglasnost iz člana 32a stav 1 ovog zakona, koju nije opozvalo niti je izmijenilo, da posjeduje donatorsku karticu, da nije dalo pisanu izjavu iz člana 32 stav 1 ovog zakona i da je to utvrđeno na osnovu registara iz člana 31a stav 6 ovog zakona, kao i da će njegovi organi biti uzeti radi presađivanja drugom licu u svrhu liječenja, u skladu sa ovim zakonom.

O radnjama iz stava 1 ovog člana bolnički koordinator je dužan da sačini zabilješku, koja se čuva u medicinskoj dokumentaciji.

Član 2

Član 32 mijenja se i glasi:

„Uzimanje organa sa umrlog davaoca nije dozvoljeno, ako je to lice prije smrti kao punoljetno, poslovno sposobno i sposobno za rasuđivanje dalo pisanu izjavu kod izabranog doktora da se izričito protivi ovom postupku, a koju nije opozvalo i ako je saglasnost iz člana 31a stav 1 ovog zakona opozvalo.

Pisana izjava iz stava 1 ovog člana može da se opozove u svakom trenutku kod izabranog doktora.

Odmah, nakon davanja pisane izjave iz stava 1 ovog člana, odnosno izjave o njenom opozivu, izabrani doktor dužan je da je dostavi Ministarstvu i da o tome sačini zablješku, koja se čuva u medicinskoj dokumentaciji.

Ministarstvo vodi registar davalaca pisanih izjava iz st. 1 i 2 ovog člana.

Postupak davanja i sadržinu pisanih izjava iz st. 1 i 2 ovog člana, način njihovog dostavljanja Ministarstvu, sadržinu i način vođenja registara iz stava 3 ovog člana, kao i druga pitanja od značaja za ove postupke propisuje Ministarstvo.“

Član 3

Poslije člana 32 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 32a

Ako umrlo lice prije smrti kao punoljetno, poslovno sposobno i sposobno za rasuđivanje nije dalo pisanu saglasnost iz čl. 31a stav 1 ovog zakona, niti pisanu izjavu iz člana 32 stav 1 ovog zakona, pisanu saglasnost za uzimanje organa od tog lica daje član uže porodice.

Član 4

Član 33 mijenja se i glasi:

„Prije uzimanja organa sa umrlog davaoca, bolnički koordinator dužan je da provjeri da li posjeduje donatorsku karticu postojanje saglasnosti iz člana 31a stav 1 ovog zakona i da li je opozvana, kao i postojanje izjave iz člana 32 stav 1 ovog zakona i da li je opozvana.

Provjeru iz stava 1 ovog člana bolnički koordinator vrši u registrima iz člana 31a stav 6 i člana 32 stav 3 ovog zakona.

Ako bolnički koordinator utvrdi da umrlo lice nema donatorsku karticu i da nije dalo pisanu saglasnost iz člana 31a stav 1 ovog zakona, niti izjavu iz člana 32 stav 1 ovog zakona, bolnički koordinator dužan je da odmah pozove jednog od članova uže porodice, po redosljedu iz člana 11 stav 1 tačka 13 ovog zakona i da ga informiše o pravu da se sa uzimanjem organa saglasi ili da odbije davanje pisane saglasnosti, kao i o pravu da pisanu saglasnost može da opozove i izmijeni do momenta pripreme davaoca za uzimanje organa, o čemu obavještava bolnički koordinacioni tim.

Licu iz stava 2 ovog člana ostavlja se razuman rok da donese odluku, odnosno vrijeme koje neće ugroziti mogućnost uzimanja organa radi presađivanja drugom licu.

O radnjama iz st. 1, 2 i 3 ovog člana, bolnički koordinator dužan je da sačini zabilješku, koja se čuva u medicinskoj dokumentaciji i da o tome obavjesti Ministarstvo.

Odmah, nakon davanja pisane saglasnosti iz stava 2 ovog člana, odnosno izjave o njenom opozivu ili izmjeni, bolnički koordinator je dužan da ih dostavi Ministarstvu i da o tome sačini zabilješku, koja se čuva u medicinskoj dokumentaciji.

Ministarstvo vodi registar davalaca saglasnosti i izjava iz stava 2 ovog člana, kao i registar davalaca.

Postupak davanja i sadržinu pisane saglasnosti i izjava iz stava 2 ovog člana, način njihovog dostavljanja Ministarstvu, sadržinu i način vođenja registara iz stava 7 ovog člana, kao i druga pitanja od značaja za ove postupke propisuje Ministarstvo.“

Član 5

U članu 55 stav 1 tač. 8, 9 i 10 ovog zakona mijenjaju se i glase:

„8) izabrani doktor odmah, nakon davanja saglasnosti iz člana 31a stav 1 ovog zakona, odnosno izjave o njenom opozivu ili izmjeni ne dostavi Ministarstvu i o tome, kao i o izdavanju ili vraćanju donatorske kartice ne sačini zabilješku, koja se čuva u medicinskoj dokumentaciji (član 31a stav 5);

9) bolnički koordinator prije uzimanja organa sa umrlog davaoca ne pozove jednog od članova uže porodice, po redosljedu iz člana 11 stav 1 tačka 13 ovog zakona i ne informiše ga o tome da je umrlo lice dalo saglasnost iz člana 32a stav 1 ovog zakona, da je nije opozvalo niti izmijenilo, da posjeduje donatorsku karticu, da nije dalo pisanu izjavu iz člana 32 stav 1 ovog zakona i da je to utvrđeno na osnovu registara iz člana 31 stav 6 ovog zakona, kao i da će njegovi organi biti uzeti radi presađivanja drugom licu u svrhu liječenja, u skladu sa ovim zakonom (član 31b stav 1);

10) o radnjama iz člana 31b stav 1 ovog zakona bolnički koordinator ne sačini zabilješku, koja se čuva u medicinskoj dokumentaciji (član 31b stav 2);“

Poslije tačke 10 dodaju se tri nove tačke koje glase:

„10a) izabrani doktor odmah nakon davanja pisane izjave iz člana 32 stav 1 ovog zakona, odnosno izjave o njenom opozivu ih ne dostavi Ministarstvu i o tome ne sačini zabilješku, koja se čuva u medicinskoj dokumentaciji (član 32 stav 2);

10b) bolnički koordinator, u skladu sa članom 33 stav 1 ovog zakona, utvrdi da umrlo lice nema donatorsku karticu i da nije dalo pisanu saglasnost iz člana 31a stav 1 ovog zakona, niti izjavu iz člana 32 stav 1 ovog člana, a odmah ne pozove jednog od članova uže porodice, po redosljedu iz člana 11 stav 1 tačka 13 ovog zakona i ne informiše ga o pravu da se sa uzimanjem organa saglasi ili da odbije davanje pisane saglasnosti, kao i o pravu da pisanu saglasnost može da opozve i izmijeni do momenta pripreme davaoca za uzimanje organa i o tome ne obavjesti bolnički koordinacioni tim (član 33 stav 2);

10b) o radnjama iz člana 33 st. 1, 2 i 3 ovog zakona, bolnički koordinator ne sačini zabilješku, koja se čuva u medicinskoj dokumentaciji i o tome ne obavjesti Ministarstvo (član 33 stav 4);

10c) odmah, nakon davanja pisane saglasnosti iz člana 33 stav 2 ovog člana, odnosno izjave o njenom opozivu ili izmjeni, bolnički koordinator ih ne dostavi

Ministarstvu i o tome ne sačini zablješku, koja se čuva u medicinskoj dokumentaciji (član 33 stav 5);“.

Član 6

Poslije člana 62 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 62a

Danom stupanja na snagu ovog zakona donatorske kartice izdate na osnovu Zakona o uzimanju i presađivanju djelova ljudskog tijela u svrhu liječenja ("Službeni list CG", broj 76/09) prestaju da važe.“

Član 7

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom uređuje način ostvarivanja ljudskih prava i sloboda, kada je to neophodno za njihovo ostvarivanje, a u vezi sa članom 27 kojim je propisano da se jamči pravo čovjeka i dostojanstvo ljudskog bića u pogledu primjene biologije i medicine i članom 28 kojim je propisano da se jamči dostojanstvo i sigurnost čovjeka i nepovredivost fizičkog i psihičkog integriteta, njegova privatnost i lična prava.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Dosadašnja primjena Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja („Službeni list CG“, broj 43/16), u odnosu na postojanje pretpostavljene saglasnosti za uzimanje organa od umrlog davaoca, radi presađivanja drugom licu u svrhu liječenja, uz davanje saglasnosti članova uže porodice umrlog lica, nije dala očekivane rezultate i nije došlo do povećanja broja davalaca. Radi toga, a i uvažavajući zahtjeve lica kojima je presađivanje organa jedini način liječenja, koja su se obratila Ministarstvu zdravlja, pristupilo se izmjenama i dopunama ovog zakona. Predloženim izmjenama i dopunama uređuje se mogućnost davanja saglasnosti svakom punoljetnom licu za davanje organa, kao i mogućnost davanja izjave za izričito protivljenje ovom postupku, a koje se mogu opozvati u svakom trenutku. Takođe, propisana je i mogućnost da članovi uže porodice umrlog lica mogu da daju saglasnost za uzimanje organa od umrlog lica, a koja se može izmijeniti ili opozvati do momenta pripreme davaoca za uzimanje organa

III. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za implementaciju ovog zakona nijesu potrebna dodatna finansijska sredstva iz Budžeta.